

NORGES HØYESTERETT

Den 22. desember 2011 avsa Høyesterett dom i

HR-2011-02400-A, (sak nr. 2011/1669), straffesak, anke over dom,

A (advokat Ove Andersen)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Jostein Johannessen)

STEMMEGIVNING:

- (1) Dommer **Normann**: Saken gjelder tap av retten til å føre motorvogn på grunn av særlig grov tollovertredelse, jf. vegtrafikkloven § 33 nr. 1 sammenholdt med forskrift om tap av retten til å føre motorvogn mv. (tapsforskriften) § 2-6 og § 1-4.
- (2) Ved Aust-Agder tingretts dom 6. juli 2011 ble A dømt for særlig grov overtredelse av tolloven til fengsel i 120 dager, inndragning av angitte mengder sigaretter, sprit og øl og tap av retten til å føre motorvogn i to år. Domsslutningen for ham lyder slik:

”2.

A, f. 09.08.1977 dømmes for overtredelse av

Tolloven § 16-1, jfr § 16-2, jfr § 16-7, jfr § 3-1, første og annet ledd, jfr tollforskriftens § 3-1-10

til fengsel i 120 – etthundreogtyve – dager. Til fradrag for utholdt varetekt går 50 dager.

3.

Med hjemmel i straffeloven § 35 inndras 131 000 stk. sigaretter, 312 flasker sprit og 3521 bokser med øl.

Med hjemmel i straffeloven § 34 inndras overfor A 139 950 –
ett hundre og trettinitusennihundre og femti – kroner.

A frifinnes for krav om inndragning av personbil Audi A-6.

4.

Med hjemmel i vegtrafikkloven § 33 nr 1 jfr forskrift om tap av retten til å føre
førerkortpliktig motorvogn § 2-6 nr 3 dømmes A til å tape retten til å føre
førerkortpliktig motorvogn i Norge for en periode på 2 år regnet fra den 30. mai 2011.”

- (3) As anke til lagmannsretten over tap av førerretten ble forkastet ved Agder lagmannsretts dom 2. september 2011.
- (4) A har anket til Høyesterett, og ankeutvalget har tillatt anken fremmet.
- (5) *Mitt syn på saken:*
- (6) A er domfelt for medvirkning til særlig grov tollovertredelse ved ulovlig innførsel fra Sverige til Norge av 140 000 sigaretter, 2328 liter øl og 750 liter vodka, jf. tolloven § 16-7.
- (7) Varene ble innført til Norge ved syv anledninger. Den samlede avgiftsunndragelsen har tollvesenet beregnet til cirka 800 000 kroner. Tingretten har lagt til grunn at leveransene av sigaretter og vodka ved fem anledninger ble levert på As bopel av en litauisk sjåfør, som A – i følge sin egen forklaring – tilfeldig hadde truffet på en rasteplass i X.
- (8) Jeg bemerker innledningsvis at jeg er enig med lagmannsretten i at medvirkningen til de fem første tilfellene åpenbart ikke kan begrunne tap av førerretten. Det er ingen opplysninger om at han benyttet bil ved disse overtreddelsene.
- (9) Når det gjelder innførselen av ølet, beskriver lagmannsretten hendelsesforløpet slik:
- ”Ølet ble innført til Norge ved to anledninger av B som fraktet det over grensen i semitrailer. Tingretten har lagt til grunn at B og A møttes på avtalt leveringssted i Y park. Her ble ølet lastet om og fraktet til As leilighet med hans Audi A-6 personbil. Den første leveransen skjedde i februar/mars 2011. A kjørte da to turer fra leveringsstedet til sin bopel for å få med alt ølet. Den neste overleveringen skjedde 30. mai 2011. Det fremgår av As politiforklaring av 31. mai 2011 ... at han hadde foretatt en transport av øl til bopel da han ble pågrepet av politiet på vei ut fra parkeringsplassen med lass nr. 2. Det samme er forklart av medsiktete”**
- (10) Avgiftsbeløpet som er unndratt ved innførselen av ølet alene, utgjør etter det som er opplyst for Høyesterett cirka 136 000 kroner. Partene er enige om at dette beløpet ligger klart over grensen for særlig grov tollovertredelse, jf. tolloven § 16-7.
- (11) Lovhjemmelen for å idømme tap av retten til å føre motorvogn er vegtrafikkloven § 33 nr. 1, der første ledd lyder:
- ”Blir den som har førerrett ilagt straff, kan det i samme dom eller forelegg fastsettes tap av retten til å føre førerkortpliktig motorvogn for en bestemt tid eller for alltid, dersom hensynet til trafikksikkerheten eller allmenne hensyn ellers krever det.”**
- (12) Bestemmelsens femte ledd gir hjemmel for å gi forskrift med blant annet ”nærmere regler om fastsetting av hvor lenge tap av førerrett skal vare”. Slik forskrift er gitt 19. desember

2003 (tapsforskriften). Straffedommen i denne saken gjelder ikke vegtrafikkovertrjedelse, og det blir da alternativet ”allmenne hensyn ellers” i vegtrafikkloven § 33 nr. 1 som er aktuelt.

- (13) Den forskriftsbestemmelsen som særlig har interesse, er § 2-6 om ”*Bruk av motorvogn ved straffbare handlinger – allmenne hensyn*”. Om den generelle vurderingen heter det i første ledd:

”Når retten domfeller person med førerett for straffbare handlinger, skal det vurderes tap av føreretten når dette anses påkrevet av allmenne hensyn for å beskytte samfunnet mot de skadevirkninger det kan ha om vedkommende fortsatt tillates å føre motorvogn. Det må foretas en skjønsmessig helhetsvurdering av om allmenne hensyn ut fra de konkrete forhold i saken krever fastsettelse av tap av førerett, herunder også forholdsmessigheten av det inngrep tap av førerett vil innebære. Et vilkår for fastsettelse av tap av førerett etter denne bestemmelsen er at det er klar sammenheng mellom bruken av motorvogn og den straffbare handling.”

- (14) Ettersom saken gjelder særlig grov tollovertredelse, gir forskriften også en nærmere veiledning. I § 2-6 heter det videre:

”For overtredelser som nevnt i punktene 1-4 nedenfor, fastsettes tapsperioden som nærmere angitt:

...

3. Narkotikaforbrytelser, grov alkoholovertrjedelse og grov smugling

Dersom person med førerett domfelles for narkotikaforbrytelser, overtredelse av alkoholloven § 10-1 andre eller tredje ledd eller tolloven § 66 [nåværende § 16-7] og motorvogn var nødvendig eller praktisk transportmiddel eller skjulested ved overtredelsen, bør tap av førerett fastsettes for lengre tid, eller for alltid, dersom bruken av motorvogn var fremtredende ved gjennomføringen.”

- (15) Vegtrafikkloven § 33 nr. 1 og tapsforskriften § 2-6 første til tredje punktum gir også en generell hjemmel til å idømme tap av førerett ved domfellelse for straffbare handlinger når det er en *kvalifisert sammenheng* mellom bruken av motorvogn og den straffbare handlingen, jf. blant annet Rt. 2009 side 899, avsnitt 21.
- (16) I Rt. 2006 side 66, som gjelder tap av førerett etter narkotikalovbrudd, foretar førstvoterende en grundig gjennomgang av forhistorien for og forståelsen av bestemmelsen om tap av førerett på grunn av andre straffbare handlinger enn trafikkovertrjedelser. Jeg viser særlig til oppsummeringen i avsnitt 21:
- (17) Det fremgår der at det ikke er tilstrekkelig at bilen har vært benyttet fordi det var praktisk, mens det på den annen side vil være for strengt å kreve at bruken av bil har vært nødvendig for å gjennomføre handlingene. Førstvoterende oppsummerer deretter sin oppfatning slik:

”Krav om ein kvalifisert samanheng, eller om at bruken av bil har vore ’et helt sentralt element’ som lagt til grunn av kjremlsutvalet i Rt. 1994 side 923, gir etter mitt syn betre haldepunkt ved vurderinga. Eitt døme på dette ved narkotika vil kunne vere omfattande bruk av bil til spreingssal. Dette blir d på linje med bruk av bil til innbrotsturnar. Når det ikkje er dokumentert at inndraging av førarkort eller tap av frarrett har vore nytta i nemnande grad, oppfatter eg nok også dette som eit uttrykk for at oppfatninga i praksis har vore at det ikkje er nokon automatikk i at visse typar lovbrøt fr slike følgjer, men at det er tale om nokså strenge krav.”

- (18) I tillegg til kravet om kvalifisert sammenheng må det foretas en konkret vurdering av alvoret i saken og av hvordan og i hvilken utstrekning motorvogn har vært benyttet, jf. 2006-dommen avsnitt 22.
- (19) Tap av førerrett kommer typisk i tillegg til en fengselsstraff. Det skal derfor alltid foretas en vurdering av om reaksjonen står i et rimelig forhold til overtredelsen, jf. tapsforskriften § 2-6 annet punktum og Rt. 2006 side 66 avsnitt 23. Etter mitt syn tilsier hensynet til rehabilitering av domfelte at domstolene i alminnelighet bør utvise en viss forsiktighet med å idømme tap av førerrett begrunnet i alternativet ”allmenne hensyn ellers”. I denne sammenheng viser jeg til den avsluttende del av sitatet fra Rt. 2006 side 66 avsnitt 21.
- (20) Jeg går så over til å se på forholdene i vår sak. Etter min mening er det ikke her en kvalifisert sammenheng mellom lovovertrædelsen og bruken av bil, selv om bruken utvilsomt har vært praktisk. Jeg bemerker at selv om saken gjelder særlig grov tolllovetrædelse, er det ikke lagt til grunn at bilen er benyttet til spredning og omsetning av varene.
- (21) Med hensyn til ulovlig innført kvantum har saken betydelige likhetstrekk med Rt. 2007 side 1503. Domfelte ble der idømt tap av førerrett, men i den saken ble bilen benyttet ved *gjennomføringen av selve smuglingen* ved at domfelte hadde kjørt helt fra Kiel til Norge. På denne bakgrunn kom Høyesterett til at det var ”klar sammenheng mellom bilbruken og tolllovetrædelsen”, jf. avsnitt 15. Saken er derfor av en annen karakter enn vår sak, hvor bilen bare ble benyttet til å frakte varene noen få kilometer til domfeltes bolig etter at de var smuglet inn til Norge.
- (22) Jeg er etter dette kommet til at anken må tas til følge.
- (23) Jeg stemmer for denne

D O M :

I tingrettens dom gjøres den endring at punkt 4 om tap av førerrett utgår.

(24)	Dommar Utgård:	Eg er i det hovudsaklege og i resultatet einig med førstvoterande.
(25)	Dommer Endresen:	Likeså.
(26)	Dommer Noer:	Likeså.
(27)	Dommer Matningsdal:	Likeså.
- (28) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

I tingrettens dom gjøres den endring at punkt 4 om tap av førerrett utgår.

Riktig utskrift bekrefte: